

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **H. H. W.,** zast. Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou, se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2009, č. j. 4 Az 12/2007 - 54,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2009, č. j. 4 Az 12/2007 - 54 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 8. 2005, č. j. OAM-867/VL-07-ZA09-2005, neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 12. 10. 2005 (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobkyni nevztáhl překážku vycestování podle § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobkyně podala žádost o udělení azylu z náboženských důvodů, konkrétně z obavy možných sankcí ze strany policie v Čínské lidové republice pro vyznávání křesťanské víry, avšak její obava nebyla shledána opodstatněnou a navíc údaje poskytnuté žalobkyní si navzájem odporují. Žalobkyně jednak uvedla, že v její vlasti není povoleno katolické náboženství, ona osobně však v tomto směru žádné potíže neměla. Upřesnila, že bydlela u kostela, v neděli chodila na bohoslužby, přičemž během jedné bohoslužby vtrhla do kostela policie a policisté začali věřícím vyhrožovat, že se dále nesmí těchto bohoslužeb účastnit. Žalobkyně dostala strach a z Čínské lidové republiky odjela; jiné důvody pro svůj odchod neměla. Dále uvedla, že je čínské národnosti a nikdy nebyla členkou žádné politické strany. Ve svém vlastní rukou psaném prohlášení - na rozdíl od předchozího - uvedla, že byla ve své vlasti perzekuována úřady kvůli své náboženské víře, že neměla osobní svobodu, jelikož se musela neustále

skrývat. Žalovaný shledal, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani důvody pro udělení azylu podle § 13 téhož zákona. Na základě údajů sdělených v průběhu správního řízení žadatelkou nezjistil žalovaný důvod ani pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný dále dospěl k závěru, že žalobkyně nenáležela k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž namítala, že žalovaný nepostupoval v souladu se zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci v souladu s ustanovením § 32 odst. 1 správního řádu, především v tom smyslu, že se nezabýval konkrétní situací žalobkyně a všemi okolnostmi jejího případu. Napadené rozhodnutí nebylo v souladu se zákony, neboť nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Žalovaný nevzal v úvahu veškeré skutečnosti vztahující se k případu a nevypořádal se se všemi důkazy. Žalobkyně poukazovala na události (akce policie v kostele), jež ji přiměla odcestovat do zahraničí a v souvislosti s tím upozornila na § 12 písm. b) zákona o azylu, podle kterého se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství (v jejím případě z důvodu jejího katolického vyznání). Případný návrat do Čínské lidové republiky by žalobkyni mohl způsobit pronásledování z důvodu náboženství, a nepochybně, zde existuje překážka jejího vycestování podle § 91 odst. 1 písm. a) bod 1. zákona o azylu. Dále pak žalobkyně vytkla rozhodnutí žalovaného také formální vadu – chybějící podpis osoby oprávněné jednat za žalovaného. Rozhodnutí žalovaného tak nesplňuje náležitosti rozhodnutí podle § 46 a § 47 správního řádu, žalovaný neprojevil dostatečným způsobem svou vůli, jeho rozhodnutí nebylo vydáno v souladu se správním řádem, je stiženo procesní vadou a je tudíž nicotné. Žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Rozsudkem ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Az 16/2005 - 19, Městský soud v Praze žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku se předně zabýval námitkou žalobkyně týkající se nicotnosti napadeného rozhodnutí žalovaného pro chybějící podpis oprávněné osoby, které nepřisvědčil. Dále pak v odůvodnění rozsudku uvedl, že žalovaný na pozadí informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Čínské lidové republice a vzhledem k tomu, že v případě žalobkyně nebyly zjištěny skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjela činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, nebo se jiným způsobem angažovala a žalobkyně sama nedokáže specifikovat jaké potíže by v případě svého setrvání v Čínské lidové republice mohla mít, zcela právem neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný rovněž oprávněně dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňovala důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, ani důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu z humanitárních důvodů. Městský soud přitakal též názoru žalovaného, že žalobkyně nepatří k osobám, kterým by v případě návratu do Čínské lidové republiky hrozilo nebezpečí mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu. Městský soud tak po prostudování spisu dospěl k závěru, že žalovaný rozhodl na základě náležitě zjištěných skutečností a vycházel při rozhodování ze zákona. Nezjistil žádné vytýkané, procesní či jiné pochybení, které by způsobilo nezákonnost napadeného rozhodnutí.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítala, že městský soud se nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). Dostatečně se nezabýval především skutečností, že v Čínské lidové republice stěžovatelce hrozí pronásledování ze strany čínských policejních orgánů z důvodu jejího katolického vyznání. Stěžovatelka se obává návratu do vlasti a namítala, že městský soud řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Upozornila na stav dodržování lidských práv v Čínské lidové republice, pro který se důvodně obává návratu do své vlasti, kde by jí hrozilo stíhání ze strany policie. Stěžovatelka považuje za nedostatečně zdůvodněný závěr o neexistenci důvodů, které uvedla ve své žádosti, z hlediska podmínek uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Městskému soudu vytýkala, že pouze konstatoval závěry, ke kterým došel žalovaný, aniž by je sám jakkoliv hodnotil. Jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné kvůli nedostatku důvodů. Stěžovatelka navrhla, aby byl napadený rozsudek městského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud shora uvedený rozsudek Městského soudu v Praze rozsudkem ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 245/2006 - 45 zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů spočívající v tom, že se městský soud dostatečně nevypořádal se všemi žalobními body, opomenul argumenty stěžovatelky a formálně se ztotožnil s výkladem žalovaného. Nejvyšší správní soud konfrontoval odůvodnění rozsudku městského soudu s uvedenými žalobními námitkami stěžovatelky a shledal, že městský soud neposuzoval u většiny z těchto námitek jejich důvodnost, ani neuvedl, proč se jimi nezabýval. Městský soud přitom byl povinen tyto námitky posoudit a v odůvodnění svého rozhodnutí se s nimi vypořádat. V napadeném rozsudku však městský soud na většinu námitek stěžovatelky nikterak nereagoval (vypořádal se pouze s námitkou týkající se formální vady rozhodnutí žalovaného), zcela vynechal jejich posouzení, neuvedl, zda k nim nepřihlížel nebo zda je považoval za nedůvodné, pouze převzal a zkonstatoval závěry žalovaného a nedostál tak své povinnosti v řízení o žalobě přezkoumat napadené rozhodnutí v celém rozsahu uplatněných žalobních bodů, jak mu ukládá ustanovení § 75 odst. 2 první věta s. ř. s. S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Az 16/2005 – 19, je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a nezbylo mu než jej zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Samotnou hmotně právní podstatou věci se již Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť k tomu by bylo možné přistoupit až poté, co by výsledkem řízení před městským soudem bylo jeho přezkoumatelné rozhodnutí. Ve vysloveném právním názoru zavázal městský soud k tomu, aby řádně posoudil stěžovatelkou napadené rozhodnutí žalovaného, vypořádal se s veškerými žalobními body a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil.

Městský soud rozsudkem ze dne 9. 6. 2009, č. j. 4 Az 12/2007 – 54, rozhodnutí žalovaného zrušil a uložil mu povinnost zaplatit žalobkyni k rukám její právní zástupkyně Mgr. Lilianě Vochalové, advokátky, náklady řízení ve výši 4550 Kč do třiceti dnů od

právní moci tohoto rozsudku. Při hodnocení námitky nicotnosti rozhodnutí žalovaného městský soud poukázal na rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 3 Azs 277/2004 – 70, a na skutečnost, že ve správním spise je založen originál tohoto rozhodnutí podepsaný ředitelem odboru azylové a migrační politiky PhDr. T. H.. Dospěl k závěru, že chybějící podpis na vyhotovení rozhodnutí, které bylo žalobkyni doručeno, nezpůsobuje nicotnost ani nezákonnost tohoto rozhodnutí. Městský soud dále zopakoval důvody, které stěžovatelku vedly k opuštění země původu, citoval zprávy o zemi původu žalobkyně obsažené ve správním spise a přisvědčil tvrzení žalobkyně, že žalovaný neposoudil dopady svého rozhodnutí a toto rozhodnutí postrádá individuální přístup. Podle městského soudu žalovaný nezhodnotil ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu všechny skutečnosti, které vyplývají z podkladů, které měl k dispozici a dostatečně neposoudil, zda v případě žalobkyně je skutečně dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodů náboženství. Z podkladů, které měl správní orgán k dispozici je zřejmé, že se mohou vyskytnout případy pronásledování státními orgány z důvodu katolické víry, i když důvodem stíhání je většinou zástupný problém. Státní orgány nemohou stíhat osoby, které vyznávají státem povolené náboženství. Stíhání je proto třeba vedeno z jiných důvodů, pro které lze osobu zástupně postihovat. Městský soud shledal důvodnou rovněž námitku žalobkyně na nedostatečné posouzení otázky překážky vycestování podle § 91 odst. 1 bod 1 zákona o azylu. Konstatoval, že žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které žalobkyně uvedla a které vyplývají z podkladů, jež měl k dispozici. Je nepochybné, že žalobkyně mohla mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství. Skutečnosti, které uvedla (vyznává křesťanskou víru) a pro které opustila zemi původu, nejsou dle názoru soudu nevěrohodné. Její obavy z případného postihu v souvislosti s jejím křesťanským vyznáním se jeví ve světle informací o zemi jejího původu jako důvodné. V některých regionech dochází k zastrašování neregistrovaných katolíků a ze zprávy MZV vyplývá, že zadržená osoba může být dána do pracovního tábora z jiného zástupného důvodu, než je skutečný důvod plynoucí z vyznávaného náboženství. Tato skutečnost není vzhledem ke stavu dodržování lidských práv v Číně vyloučena. Podle městského soudu tak je třeba znovu vyhodnotit žalobkyní tvrzené obavy z pronásledování z důvodu náboženství s přihlédnutím ke zprávám o zemi původu žalobkyně, uvážit, zda v jejím případě je dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství a znovu posoudit otázku překážek vycestování, nyní doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále též „stěžovatel") včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Poukázal na skutečnost, že ve zrušujícím rozsudku ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 245/2006 - 41, Nejvyšší správní soud žádné pochybení v rozhodnutí žalovaného neshledal, neboť se tímto rozhodnutím s ohledem na nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu vůbec nezabýval. Stěžovatel je proto přesvědčen, že městský soud měl toliko napravit vadu v odůvodnění svého rozsudku a nikoliv rozhodnutí žalovaného automaticky zrušit. Stěžovatel je dále přesvědčen o tom, že napadený rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Městský soud totiž podle stěžovatele nevycházel ze stavu věci, zjištěného v průběhu správního řízení. Jeho rozsudek navíc postrádá nutnou individualizaci a je pouhým obecným a velmi nekonkrétním zhodnocením situace, do níž by se mohly dostat některé osoby vyznávající v Číně křesťanství. V této souvislosti stěžovatel odkazuje na obsah správního spisu a na odůvodnění svého rozhodnutí, ve

kterém se zabýval všemi okolnostmi případu, vycházel z aktuálních a věrohodných informací o zemi původu a zhodnotil především skutečnosti, jež uvedla sama žalobkyně. Stěžovatel má za to, že v napadeném rozhodnutí podrobně odůvodnil, proč v daném případě neshledal naplnění taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, posuzoval i možnou aplikaci § 13 a § 14 cit. zákona a dospěl k závěru, že k takovému postupu nebyl dán důvod a rovněž tak doložil neexistenci taxativně vymezených podmínek pro použití ustanovení § 91 zákona o azylu (udělení překážky vycestování). Popsal rovněž, v čem spatřuje nevěrohodnost některých výpovědí žalobkyně a konkretizoval rozpory v jejích tvrzeních. Napadený rozsudek městského soudu je podle stěžovatele nepřezkoumatelný, neboť soud nevyvrátil závěry žalovaného, pouze obecně konstatoval, že jsou nesprávné. Stěžovatel nepovažuje z rozsudku za seznatelné, v čem městský soud spatřuje nedostatečné vypořádání se se skutečnostmi uvedenými žalobkyní. Dále pak stěžovateli není zřejmé, jakým způsobem by bylo možno dále posuzovat tvrzené obavy žalobkyně z pronásledování z důvodu náboženství s přihlédnutím ke zprávám o zemi původu ve vztahu k § 12 či § 14a zákona o azylu, když odůvodnění správního rozhodnutí je dle stěžovatele vyčerpávající. Vzhledem k obecnosti a nekonkrétnosti rozsudku městského soudu má stěžovatel za to, že městský soud nezhojil vadu vytýkanou mu v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007 a rozhodnutí správního orgánu zrušil, přestože k tomu neměl dostatek důvodů. Stěžovatel se domnívá, že rozhodl na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci, když rozsah dokazování byl v případě žalobkyně dán obsahem její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel se domnívá, že jeho rozhodnutí je dostatečně konkrétní a podložené a zabývá se všemi okolnostmi případu. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2009, č. j. 4 Az 12/2007 – 54, zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení. Pro případ, že Nejvyšší správní soud zruší napadený rozsudek městského soudu, stěžovatel navrhl, aby zdejší soud buď sám rozhodl o povinnosti zástupkyně žalobkyně vrátit stěžovateli zaplacené náklady řízení ve výši 4550 Kč, případně, aby Městskému soud v Praze uložil zástupkyni žalobkyně tuto částku zaplatit na účet žalovaného.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů. Z textu kasační stížnosti je tedy zřejmé, že stěžovatel namítá důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost je důvodná.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto námitkou. Pokud by totiž uznal její oprávněnost, nemohl by se zabývat ostatními námitkami stěžovatele. Stěžovatel vytýká napadenému rozsudku Městského soudu v Praze nepřezkoumatelnost, kterou spatřuje v tom, že nevycházel ze stavu věci zjištěného v průběhu správního řízení. Podle stěžovatele rozsudek městského soudu navíc postrádá nutnou individualizaci a je pouhým obecným a velmi nekonkrétním zhodnocením situace, do níž by se mohly dostat některé osoby vyznávající v Číně křesťanství.

Nepřezkoumatelností trpí rozhodnutí soudu tehdy, je-li nesrozumitelné, nebo neobsahuje-li dostatek důvodů, tj. není možné vysledovat myšlenkový postup, jímž soud ke svému rozhodnutí dospěl. V předkládaném případě však tomu tak podle názoru Nejvyššího správního soudu není. Městský soud v Praze uvádí důvody, z nichž lze usoudit, proč dospěl k výše uvedeným závěrům a jehož rozhodnutí není nesrozumitelné. Nejvyšší správní soud tak má za to, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze splňuje potud podstatné náležitosti. Jinak je tomu s důvodem kasační stížnosti podle § 103 odst. 1, písm. a) s. ř. s.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobkyně dne 3. 5. 2005 podala žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že byla v Číně perzekuovaná tamními úřady kvůli své náboženské víře. Neměla osobní svobodu, protože se musela pořád skrývat. V České republice by chtěla žít, neboť Česká republika je demokratická a kulturní země s náboženskou svobodou a mohla by zde více navštěvovat kázání evangelia. Proto zde žádá o azyl.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že účelem přiznání azylu je poskytnout ochranu tomu, kdo je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo cítí oprávněnou obavu z pronásledování z důvodů v zákoně vymezených. Aby mu mohla být poskytnuta ochrana formou azylu, musí proto být prokázáno, že je nositelem určitého přesvědčení (politického, náboženského apod.), pro které je v zemi, jehož občanství má (v zemi jeho posledního trvalého bydliště), reálně pronásledován, nebo že je pronásledován z důvodu příslušnosti k jasně vymezené sociální skupině, resp. má důvodnou obavu, že by k takovému pronásledování mohlo v jeho případě dojít.

Při zjišťování skutkového stavu je přitom třeba vycházet z toho, zda stěžovatel v řízení unesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Je nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat, resp. informace o zemi původu žadatele o azyl by byly relevantní především s ohledem na možné udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) nebo při hodnocení překážek vycestování (§ 91 zákona o azylu). V případě, že žadatel o azyl však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.

K tomu nutno zdůraznit, že zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Elementární roli při zjišťování skutkového stavu věci hrají zprávy o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele. Je-li zřejmé, že se jedná o bezpečnou zemi původu, v níž je z hlediska standardů předpokládaných zákonem o azylu zabezpečena řádná a fungující ochrana občanů před nežádoucími ingerencemi státu do jejich základních práv a svobod, pak lze důvodně předpokládat, že v takové zemi sice může docházet k jednotlivým excesům, nicméně lze se prostřednictvím správních, soudních či jiných orgánů domáhat nápravy proti nezákonnému zásahu. Takový závěr však nelze učinit v případě, že se jedná o zemi, ve které se státní orgány opakovaně dopouští závažných porušení lidských práv. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (obdobně např. rozsudek NSS ze dne ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89).

Z výroční zprávy o svobodě vyznání Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2004 v Číně ze dne 15. 9. 2004 vyplývá, že ústava zaručuje svobodu náboženského vyznání a svobodu být bez vyznání, avšak vláda se snaží omezit vyznávání víry na vládou povolené organizace a registrované objekty určené k náboženským obřadům a snaží se mít pod kontrolou růst a rozsah aktivit náboženských skupin, aby zabránila vzniku skupin, které by mohly představovat zdroje autority mimo vliv vlády a Komunistické strany Číny. Během období, kterým se zabývá tato zpráva, vláda i nadále nedostatečně respektovala svobodu vyznání a svobodu svědomí, zejména v případě mnoha neregistrovaných náboženských skupin a duchovních hnutí, jak je například Falun Gong. Míra svobody vyznání se v jednotlivých oblastech země velmi lišila. Neregistrované náboženské skupiny nadále zažívaly různě intenzivní zasahování do svých činností a šikanování ze strany státních orgánů. Vůči členům některých neregistrovaných náboženských skupin, včetně protestantských a katolických skupin, byla uplatňována určitá omezující opatření, včetně zastrašování, šikanování a zadržování. “Podzemní” náboženští vůdci v některých lokalitách

uváděli, že jsou vystaveni trvalému tlaku, aby se buď zaregistrovali u Státní správy pro náboženské aktivity nebo u jejích provinčních a místních poboček. Také uváděli, že je na ně vyvíjen nátlak, aby se přidružili k oficiálním stranickým organizacím, které jsou napojeny na legálně uznávané církve a podrobili se jejich dozoru. Například někteří místní představitelé v provincii Henan často špatně zacházeli s neregistrovanými protestanty a někteří místní představitelé v provincii Hebei vykonávali nad katolíky věrnými Vatikánu přísnou omezující kontrolu. V jiných lokalitách však oficiální představitelé úzce spolupracovali z registrovanými i neregistrovanými buddhistickými, muslimskými, katolickými a protestantskými skupinami na plnění náboženských i společenských cílů. Vláda pokračovala ve své celkové represi vůči skupinám, které zařadila mezi "kulty" a obvzláště se zaměřila na hnutí Falun Gong. Nadále docházelo k zatýkání, zadržování a věznění osob praktikujících vyznání Falun Gong. Praktikující osoby, které odmítly odvolat svou víru, jsou někdy vystaveny drsnému zacházení ve věznicích a v pracovně-převýchovných táborech a objevily se věrohodné zprávy o úmrtích osob, které zemřely na následky mučení a špatného zacházení. Křesťanské skupiny, které vláda považovala za kulty, byly vystaveny zvýšenému sledování ze strany vlády. Komunity pěti oficiálních náboženství - buddhismu, islámu, taoismu, katolické víry a protestantské víry - vedle sebe existují bez významných třenic, avšak v některých částech země jsou vztahy mezi registrovanými a neregistrovanými křesťanskými církvemi napjaté. Neoficiální katolická církev napojená na Vatikán tvrdí, že počet jejích členů dalece převyšuje 5 milionů osob, které jsou zaregistrovány u oficiální katolické církve. Je nemožné zjistit přesné údaje, avšak představitelé Vatikánu odhadují, že celkový počet členů oficiálních i neoficiálních církví v zemi dosahuje až 10 milionů katolíků. Podle oficiálních údajů má státem schválená katolická církev 69 biskupů, 5 000 duchovních a více než 5 600 kostelů a budov, kde se mohou katolíci scházet. Má se za to, že v zemi působí "v podzemí" přibližně 37 biskupů, z nichž někteří jsou pravděpodobně ve vězení nebo v domácím vězení. Vztahy mezi vládou a neoficiálními katolickými církvemi zůstaly napjaté. Jak čínské, tak vatikánské úřady uvedly, že by uvítaly dohodu, která by jejich vztahy normalizovala. Nicméně neshody týkající se úlohy papeže při výběru biskupů, statutu podzemních katolických duchovních, uznání Tchaj-wanu Vatikánem a kanonizace kontroverzních katolických misionářů, k níž došlo na Čínský národní den v roce 2000, zůstaly podle vlády překážkami bránícími takovéto dohodě.

Z informace MZV ze dne 11. 4. 2005, č. j. 111 882/2005 - LP vyplývá, že článek 36 Ústavy Číny zaručuje svobodu náboženského vyznání. Katolická církev patří k jedné z pěti oficiálně uznávaných církví. Církve je možné dělit na oficiálně uznané (registrované) a podzemní (neregistrované), které jsou do určité míry čínským vedením tolerovány, čas od času se však vyskytnou informace o perzekuci ze strany čínské policie. Je těžké odhadnout, zda toto pronásledování má náboženský základ, či zda se jedná jen o záminku a pravým důvodem jsou např. majetkové či jiné záležitosti. Čína nemá diplomatické vztahy s Vatikánem, vláda považuje za oficiálního představitele katolické církve Čínskou katolickou vlasteneckou asociaci. Oficiální katolická církev má v Číně přes 5 milionů věřících a 4 000 kostelů. Dle čínských zákonů není možno zadržet občana proto, že je katolíkem. Protože však v Číně dochází k porušování lidských práv, zřejmě k takovému zadržení by mohly být příslušnými orgány shledány důvody jiné.

Podle informace MZV ze dne 10. 7. 2005, č. j. 122 164/2005 - LP Čína neuznává zahraniční politický azyl, podle oficiální politiky neexistuje pro Číňany důvod o takovýto azyl žádat. Navrátivším se azylantům nehrozí žádné stíhání, opustili-li území Číny legálně.

Z uvedeného je zřejmé, že vzdor poměrnému zlepšení v posledních letech Čínu nelze považovat za zcela bezpečnou zemi původu a za zemi dostatečně respektující svobodu vyznání zejména v případě neregistrovaných náboženských skupin. Je proto nezbytné v řízení před správním orgánem velmi pečlivě zkoumat, zda jednotlivé náznaky zásahu do politických práv a svobod jednotlivce již nejsou pronásledováním, popř., což je nepochybně mnohem složitější, zda i v případě, že k pronásledování ještě nedošlo, není dán takový soubor skutečností, jež by ve svém úhrnu odůvodňoval obavy z takového pronásledování.

Žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla, že pochází z vesnice Baimei Cun v okrese Hehang Zhen v kraji Chengle v provinci Fujian. Z Číny odešla z náboženských důvodů, protože jí hrozilo zadržení ze strany čínských úřadů. Na vánoce v roce 2004 se zúčastnila katolické vánoční mše v kostele, který je blízko jejího domova. Do kostela však vtrhli pracovníci místního úřadu a chtěli odvést faráře. Ten v nastalém zmatku utekl spolu s rodiči žalobkyně k nim domů. Pracovníci místního úřadu faráře poté hledali a žalobkyně spolu s rodiči tvrdila, že v jejich domě nikdo není. Úředníci jim nevěřili, vykopli dveře a faráře odvedli spolu s otcem žalobkyně. Otec žalobkyně se vrátil druhý den. Propustili ho zřejmě kvůli špatnému zdraví. Žalobkyni otec řekl, že jí také chtějí zatknout za to, že nadávala policistům, když „sebrali“ faráře a fyzicky napadali jejího otce. Z ničeho však obviněna nebyla. Žalobkyně dále vypověděla, že je stoupenkyní neoficiální katolické církve. Na otázku správního orgánu proč by měla mít potíže právě ona, když kostel navštěvovala od dětství a do kostela chodilo několik desítek až několik tisíc lidí odpověděla, že její rodiče jsou správci kostela, žalobkyně je někdy zastupuje a navíc nadávala policistům. Neví o tom, že by se o ní policie zajímala po jejím odchodu z domova - rodiče jí žádné takové informace nesdělili. Žalobkyně poté odešla bydlet ke kamarádce do města Jinfeng. Poté byla celý únor v provincii Hubei v okrese Qichunxian u své sestřenice, odtud letěla do Pekingu, odkud letecky pokračovala v cestě na Ukrajinu a přes neznámé země dorazila do ČR.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v rozsudku ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 245/2006 - 41, kterým zrušil pro nepřezkoumatelnost předcházející rozsudek městského soudu ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Az 16/2005 – 19, tento soud zavázal k tomu, aby řádně přezkoumal žalobkyní napadené rozhodnutí žalovaného, vypořádal se s veškerými žalobními body a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. V žádném případě však městský soud nezavázal v tom směru, jakým způsobem má ve věci meritorně rozhodnout. K meritu věci se Nejvyšší správní soud vůbec nevyjádřil, naopak výslovně konstatoval, že samotnou hmotně právní podstatou věci se již nemohl zabývat, neboť k tomu by bylo možné přistoupit poté, co by výsledkem řízení před městským soudem bylo jeho přezkoumatelné rozhodnutí. Nejvyšší správní soud tedy v závazném právním názoru ve smyslu § 110 odst. 3 zavázal městský soud pouze k tomu, aby se věcí řádně zabýval a vypořádal se se všemi žalobními body; ke způsobu, jakým má být věc meritorně rozhodnuta se vůbec nevyjádřil, což ani nebylo možné, za situace, kdy rozsudek městského soudu bylo nepřezkoumatelný a musel tedy být s ohledem na kasační princip, jímž je ovládáno správní soudnictví, zrušen.

Městský soud si však zřejmě vyložil předchozí zrušovací rozsudek Nejvyššího správního soudu tak, že je mu uloženo rozhodnout opačně než v předchozím rozsudku, tj. že napadené rozhodnutí žalovaného musí zrušit. Takový závazný právní názor však ze zrušujícího rozsudku nevyplýval.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že městský soud přitom nevycházel ze stavu věci, zjištěného v průběhu správního řízení, rozsudek městského soudu navíc postrádá nutnou individualizaci a je pouhým obecným a velmi nekonkrétním zhodnocením situace, do níž by se mohly dostat některé osoby vyznávající v Číně křesťanství.

Nejvyšší správní soud této námitce stěžovatele přisvědčil. Z odůvodnění kasační stížností napadeného rozsudku je sice zřejmé, že městský soud se případem žalobkyně zabýval poněkud důkladněji, než učinil v rozsudku ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Az 16/2005 – 19. Nejvyšší správní soud má však za to, že městský soud při posouzení věci nepostupoval správně. Jeho pochybení spočívá v nesprávném postupu při hodnocení skutečností uváděných stěžovatelkou v návaznosti na informace o zemi původu, který mohl vyústit v nesprávné právní posouzení věci.

Městský soud v přezkoumávaném rozsudku sice poměrně podrobně uvedl obsah zpráv týkajících se situace v zemi původu stěžovatelky s důrazem na problematiku náboženství. Z těchto zpráv oprávněně dovodil, že se mohou vyskytnout případy pronásledování z náboženských důvodů, byť toto pronásledování může být "maskováno" jiným zástupným důvodem. Potud nelze postupu městského soudu nic vytknout.

Městský soud však při hodnocení věci zůstal pouze v obecné rovině. Po konstatování faktu, že se mohou vyskytnout případy pronásledování státními orgány z důvodu katolické víry (neregistrované skupiny) dospěl k závěru, že správní orgán neposoudil všechny rozhodné skutečnosti ve vztahu k možnosti udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Neuvedl však, z jakých konkrétních skutečností dovozuje, že o takový případ jde právě u žalobkyně, které by měl být z tohoto důvodu udělen azyl podle citovaného ustanovení; výpovědi žalobkyně nijak nehodnotil ve vztahu k podmínkám udělení azylu. Nejvyšší správní soud tak má za to, že městský soud pochybil, když neposoudil tvrzení žalobkyně v kontextu obsahu těchto zpráv a neporovnával výpovědi žalobkyně s obsahem zpráv o zemi původu.

Takovou snahu naopak nelze upřít stěžovateli při zjišťování skutkového stavu věci. Z rozhodnutí správního orgánu je zřejmé, že posoudil výpovědi žalobkyně a porovnal je s informacemi o zemi původu. Popsal rovněž, v čem spatřuje nevěrohodnost některých výpovědí žalobkyně a konkretizoval rozpory, které spatřoval v jejích tvrzeních. Přisvědčit je třeba tvrzení stěžovatele, že jeho rozhodnutí je dostatečně konkrétní a zabývá se všemi okolnostmi případu.

Nejvyšší správní soud dodává, že ze zpráv o zemi původu vyplývá, že příslušníci neregistrovaných náboženských hnutí a skupin mohou být vystaveni zvýšenému dohledu a čas od času se vyskytnou informace o jejich perzekuci ze strany státních orgánů. Žalobkyně sice tvrdí, že byla příslušnicí neoficiální církve, která údajně byla v Číně perzekuovaná, tomuto údaji však nekorespondují jiná její tvrzení, že do kostela chodila od dětství a budova se postupně měnila z obyčejného domu v klasický kostel s věží

evropského typu. Lze tudíž ztěží předpokládat, že kdyby se jednalo o neoficiální (perzekuovanou) katolickou církev, povolila by vláda a její úředníci takovouto proměnu stavby. Nejsou přitom poznatky o pronásledování příslušníků oficiální katolické církve. Navíc přístup státních orgánů i k neregistrovaným náboženským hnutím a náboženským otázkám se v různých lokalitách Číny mohl od sebe i poměrně značně lišit. Je tedy zřejmé, že situaci žadatelů o azyl z náboženských důvodů z Číny je třeba vždy pečlivě, individuálně a případ od případu posuzovat a zvažovat, zda žadatelem o azyl tvrzené pronásledování z náboženských důvodů nastalo nebo s velkou pravděpodobností hrozí, že nastane.

Žalobkyně sice vyjádřila obavy z pronásledování pramenící ze sdělení jejího otce, že jí také chtějí zatknout za to, že nadávala policistům, když „sebrali" faráře a přitom několikrát uhodili jejího otce. Na druhou stranu však uvedla, že neví o tom, že by se o ní policie zajímala po jejím odchodu z domova - rodiče jí žádné takové informace nesdělili. Z obsahu výpovědí žalobkyně tak vyplývá, že sama žalobkyně pronásledována ze strany státních orgánů žádným způsobem nebyla, ve své vlasti nikdy žádné problémy se státními úřady neměla a pravděpodobnost jejího možného pronásledování po návratu do Číny je zeslabena (nikoliv však vyvrácena) s ohledem na předestřený obsah informací o zemi původu. Nejvyšší správní soud tak má za to, že zatím nebyly postaveny najisto, že v případě žalobkyně byly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, či překážek vycestování podle § 91 téhož zákona.

Žalovaný se proto právem dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než rozsudek Městského soudu v Praze zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze tedy nyní bude, aby žalobu proti napadenému správnímu rozhodnutí znovu projednal z hlediska uplatněných žalobních bodů a ve věci znovu rozhodl, vycházeje z výše předestřeného názoru Nejvyššího správního soudu. Svůj rozsudek pak musí v úplnosti odůvodnit, vycházeje z ustanovení § 12, § 13 odst. 1,2 a § 14 zákona o azylu.

V novém rozhodnutí o věci městský soud rozhodne znovu i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s., jakož i o náhradě nákladů řízení před městským soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. prosince 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu